

Laidiens: 15.06.2001., Nr. 93

Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi Nr. 241

Rīgā 2001.gada 12.jūnijā (prot. Nr. 27, 14.κ)

Katliekārtu tehniskās uzraudzības kārtība

Izdoti saskaņā ar likuma “Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību” 3.panta otro daļu

1. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka prasības, kas jāievēro, lai neradītu draudus cilvēku dzīvībai, veselībai, īpašumam un videi, organizējot un veicot darbus ar iekārtām, kas projektētas un stacionāri uzstādītas šķidruma karsēšanai līdz temperatūrai, kas pārsniedz 95 °C, bet nav lielāka par 110 °C, ar spiedienu, kas pārsniedz atmosfēras spiedienu, un šī šķidruma izmantošanai par siltumnesēju ārpus šīs iekārtas (turpmāk — katliekārtas), kā arī nosaka katliekārtu tehniskās uzraudzības kārtību.

2. Noteikumi neattiecas uz darbībām ar:

2.1. iekārtām, kas normatīvajos aktos noteiktas par spiedieniekārtām un to kompleksiem un saskaņā ar normatīvajos aktos par spiedieniekārtām un to kompleksiem noteikto klasifikāciju atbilst III vai IV kategorijas spiedieniekārtām;

2.2. katliekārtām, kurām ražotāja norādītā jauda ir mazāka par vai vienāda ar 500 kW.

3. Labklājības ministrija sadarbībā ar attiecīgo standartu tehnisko komiteju iesaka valsts bezpeļņas sabiedrībai ar ierobežotu atbildību “Latvijas standarts” saistībā ar šiem noteikumiem izstrādājamo, adaptējamo un piemērojamo standartu sarakstu.

4. Valsts bezpeļņas sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Latvijas standarts” iesniedz publicēšanai laikrakstā “Latvijas Vēstnesis” to Latvijas nacionālo standartu sarakstu, kurus var piemērot šo noteikumu prasību izpildei (turpmāk — piemērojamie standarti).

2. Vispārīgās prasības

katliekārtu lietošanai

5. Katliekārtas izvietojumu, atbilstošu un drošu lietošanu, apkalpošanu un uzraudzību saskaņā ar šo noteikumu prasībām un ražotāja instrukciju nodrošina katliekārtas valdītājs, lai nepieļautu draudus cilvēku dzīvībai, veselībai, īpašumam un videi.

6. Atļauts lietot tikai Valsts darba inspekcijā reģistrētas katliekārtas.

7. Katrai katliekārtai nepieciešama pase valsts valodā, kuru saskaņā ar šo noteikumu pielikumā noteikto pases paraugu konkrētai katliekārtai aizpilda katliekārtas ražotājs, tā pilnvarotais pārstāvis vai importētājs (ja ražotājs neatrodas Latvijā), norādot ziņas, kas attiecas uz konkrēto katliekārtu.

8. Katliekārtas pasei ražotājs, tā pilnvarotais pārstāvis vai importētājs pievieno atbilstības deklarāciju par atbilstību šo noteikumu prasībām, kā arī montāžas un lietošanas instrukciju valsts valodā, kurā norādīta šāda informācija:

8.1. katliekārtas uzstādīšanas un pārvietošanas kārtība, arī atsevišķo elementu savienošana;

8.2. kārtība, kādā tiek uzsākta katliekārtas lietošana;

8.3. katliekārtas lietošanas kārtība;

8.4. katliekārtas tehniskās apkopes un uzraudzības kārtība, arī lietotāja veicamās pārbaudes;

8.5. tehniskā dokumentācija, rasējumi, diagrammas un aprēķini, ja tie palīdz izprast lietošanas instrukcijā dotās norādes.

9. Katliekārtas valdītājs, nododot vai iznomājot katliekārtu citam valdītājam, nodod arī tās pasi un šo noteikumu 8.punktā minētos dokumentus.

10. Katliekārtas valdītājam aizliegts uzsākt katliekārtas lietošanu bez katliekārtas pases un šo noteikumu 8.punktā minētajiem dokumentiem.

11. Katliekārtas lietošanas laikā tās valdītājam ir šādi pienākumi:

11.1. atbilstoši katliekārtas konstrukcijai un tās lietošanas apstākļiem nodrošināt pietiekamu skaitu apkalpojošā personāla, kas apmācīts un atestēts normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;

11.2. norīkot (ar rakstisku rīkojumu) atbilstošas kvalifikācijas speciālistu, kas ir atbildīgs par katliekārtas tehnisko stāvokli, tās drošu lietošanu un apkopi (turpmāk — atbildīgais speciālists);

11.3. ievērojot ražotāja montāžas un lietošanas instrukcijas, izstrādāt un apstiprināt apkalpojošā personāla darba instrukcijas un uzturēt tās aktuālā stāvoklī;

11.4. nodrošināt pases un lietošanas instrukcijas glabāšanu un uzrādīšanu Valsts darba inspekcijas amatpersonām un kompetentās pilnvarotās inspicēšanas institūcijas pārstāvjiem normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;

11.5. nodrošināt norīkojumu (atļauju) noformēšanu paaugstinātas bīstamības darbiem;

11.6. nodrošināt katliekārtas savlaicīgas tehniskās pārbaudes, kuras veic kompetenta pilnvarota inspicēšanas institūcija šo noteikumu 4.nodaļā noteiktajā kārtībā;

11.7. ziņot Valsts darba inspekcijai par avārijām vai nelaimes gadījumiem, kas notikuši, lietojot katliekārtu.

12. Katliekārtas valdītājs nodrošina atbildīgo speciālistu ar šādu lietošanas dokumentāciju:

12.1. katliekārtas pasi;

12.2. katliekārtas un to elementu lietošanas instrukcijām un apkalpojošā personāla darba instrukcijām;

12.3. katliekārtas lietošanas žurnālu.

13. Atbildīgajam speciālistam ir šādi pienākumi:

13.1. nodrošināt katliekārtas un tās aprīkojuma atbilstošu tehnisko stāvokli;

- 13.2. nodrošināt šo noteikumu 12.punktā minētās katliekārtas lietošanas dokumentācijas atbilstošu uzturēšanu;
- 13.3. uzraudzīt, lai apkalpojošā personāla kvalifikācija atbilstu noteiktām prasībām un tas būtu instruēts par katlu drošu lietošanu;
- 13.4. sagatavot katliekārtu šajos noteikumos paredzētām tehniskajām pārbaudēm un būt klāt šo pārbaūžu veikšanā;
- 13.5. konstatējot nepieļaujamus defektus un instrukcijas pārkāpumus darbā ar katliekārtu, apturēt tās darbību un nodrošināt atklāto trūkumu novēršanu;
- 13.6. instruēt apkalpojošo personālu darba vietā un organizēt atkārtotas un ārpuskārtas zināšanu pārbaudes;
- 13.7. norādīt katliekārtas pasē visus datus par katliekārtas remontiem un apkalpošanu, veiktos pasākumus, kas ietekmē katliekārtas drošu lietošanu, kā arī šajos noteikumos noteikto tehnisko pārbaūžu rezultātus;
- 13.8. norādīt katliekārtas lietošanas žurnālā datus par katliekārtas darbināšanas laiku, iekārtu, līmeņrāžu, manometru, drošības vārstu, barošanas sūkņu, automātikas, signalizācijas un aizsardzības ierīču stāvokli un pārbaudes rezultātiem, kā arī katliekārtas un tās palīgierīču apkalpošanas maiņu nodošanu un pieņemšanu;
- 13.9. pārtraukt katliekārtas darbību, ja tās lietošana apdraud cilvēku dzīvību, veselību, īpašumu un vidi, kā arī ja paredzētajā termiņā nav izdarītas katliekārtas tehniskās pārbaudes.
14. Katliekārtas apkalpojošajam personālam ir šādi pienākumi:
- 14.1. saskaņā ar darba instrukcijām un atbildīgā speciālista rīkojumiem un norādījumiem ievērot visas darba drošības, ugunsdrošības un vides aizsardzības prasības darbā ar katliekārtu;
- 14.2. apstādināt katliekārtas darbību un ziņot atbildīgajam speciālistam vai tās valdītājam, ja turpmāka katliekārtas lietošana apdraud cilvēku dzīvību, veselību, īpašumu vai vidi, kā arī šādos gadījumos:
- 14.2.1. bojāti visi drošības vārsti vai to aizvietojošās drošības ierīces;
- 14.2.2. spiediens palielinājies par 10 % virs pieļaujamā darba spiediena un veiktie pasākumi nespēj apturēt tā palielināšanos;
- 14.2.3. šķidruma līmenis katliekārtā ir zemāks vai augstāks par pieļaujamo līmeni;
- 14.2.4. nestrādā neviens no tiešās darbības līmeņrādītājiem;
- 14.2.5. katliekārtai atklāti plīsumi, izspiedumi, neblīvumi, neblīvumi metinātajās šuvēs, pārrautas stiprības saites, enkuru caurules vai blīves;
- 14.2.6. bojāts manometrs un ar citiem mēraparātiem nevar noteikt spiedienu;
- 14.2.7. nav elektriskās strāvas automātiskajai vadībai, kontroles mēraparātiem, signalizācijai un drošības automātikai;
- 14.2.8. kameru kurtuvēs nodzisis liesma, izņemot gadījumus, kad deglis strādā pozicionālā režīmā;
- 14.2.9. sprādzis kurināmā un gaisa maisījums kurtuvē vai dūmejās;
- 14.2.10. barošanas šķidruma cirkulācija caur ūdens vai šķidruma sildāmo katliekārtu ir mazāka par pieļaujamo;
- 14.2.11. barošanas šķidruma spiediens un temperatūra ūdens vai šķidruma sildāmajā katliekārtā ir zem vai virs pieļaujamajiem parametriem;

14.2.12. pieļaujot sistēmā šķidrumu, izplešanās trauka signāļcaurulēs šķidrums neparādās (ūdens vai šķidruma sildāmajām katliekārtām, kas strādā apkures sistēmā ar atmosfēras tipa izplešanās trauku);

14.2.13. izcēlies ugunsgrēks vai stihiska nelaime, kas apdraud katliekārtu;

14.2.14. citos gadījumos, kas paredzēti apkalpojošā personāla darba instrukcijās.

15. Atļauts darbināt katliekārtu bez apkalpojošā personāla tiešas klātbūtnes, ja katliekārtā aprīkota ar automātiku, signalizāciju un aizsardzību, kas nodrošina tās drošu lietošanu un darbības pārtraukšanu, ja darba parametru novirzes no pieļaujamās normas apdraud katliekārtu.

3. Drošības prasības

katliekārtas lietošanai

3.1. Izvietojums

16. Katliekārtu novieto atsevišķā ēkā vai speciāli tam pielāgotā telpā (turpmāk — katlumāja).

17. Ražošanas telpās katliekārtu drīkst novietot, ja tā ietilpst ražošanas tehnoloģiskajā iekārtā. Šādā gadījumā katliekārtas atrašanās vietu norobežo no pārējām ražošanas telpām ar atbilstošas stiprības nedegošām starpsienām. Starpsienu augstums nedrīkst būt zemāks par katliekārtas augstumu, bet ne zemāks par diviem metriem.

18. Dzīvojamās, sabiedriskās un sadzīves telpās katliekārtu drīkst novietot tikai tad, ja negadījumā, kas saistīts ar katliekārtas darbību, netiks apdraudēta klātesošo personu veselība un drošība.

19. Katliekārtu nostiprina tā, lai nebūtu iespējama tās apgāšanās, patvaļīga novirzīšanās vai sašķiešanās. Katliekārtu novieto tā, lai tās apskate, remonts un tehniskā apkope būtu droša, un, ja nepieciešams, ierīko attiecīgas platformas un kāpnis.

20. Katlumājā ir ierīkots atbilstošs apgaismojums, lai apkalpojošais personāls droši varētu veikt savus pienākumus.

21. Katlumājā ir ierīkots avārijas apgaismojums un skaņas signalizācija, kas liecina par katliekārtas apstādināšanu vai darbību avārijas režīmā, un šie brīdinājumi ir redzami un dzirdami:

21.1. no katliekārtas priekšdaļas, ejām starp katliekārtām, katliekārtas aizmugures vai telpas virs katliekārtas;

21.2. no vadības paneļa un pults;

21.3. no pelnu telpas;

21.4. no ventilatoru un dūmsūcēju platformas;

21.5. no kurināmā bākas un deaeratoru telpas;

21.6. no barošanas šķidruma sagatavošanas iekārtas;

21.7. no katliekārtas platformas un trepēm;

21.8. no sūkņu telpas.

22. Katliekārtu katlumājā novieto tā, lai katliekārtas apskate, remonts un tehniskā apkope būtu droša, kā arī ievērojot lietošanas dokumentācijā noteiktos attālumus:

22.1. no katliekārtas vai tās izvirzītajām detaļām līdz katlumājas sienai;

22.2. no izvirzītajām kurtuves daļām līdz pretējai sienai (katliekārtām ar mehānizētām kurtuvēm);

22.3. no katliekārtas priekšpusē izvirzītajām kurtuves daļām līdz pretējai sienai (katliekārtām ar kurtuvi, kuru apkalpo ar rokām);

22.4. no katliekārtas izvirzītajām daļām līdz pretējai sienai (katliekārtām, kurām paredzēta apkalpošana no sāniem — rušināšana, appūšana; dūmeju, boileru un kolektoru tīrīšana, kā arī katla, pārkarsētāja un ekonomāizera cauruļu izņemšana, periodiskā duļķu izvadīšana u.c.);

22.5. starp malējo katliekārtu un katlumājas sienu, kā arī starp katliekārtām (katliekārtām, kurām nav paredzēta apkalpošana no sāniem), paredzot katliekārtas termisko izplešanos;

22.6. starp katliekārtas aizmuguri un katlumājas sienu, kā arī starp atsevišķām katliekārtas izvirzītajām daļām līdz pretējās sienas atsevišķām izvirzītajām daļām (kronšteiniem, kolonnām, trepēm u.c.);

22.7. starp katliekārtas pārejām vai starp katliekārtas augšējās virsmas un katlumājas pārsedzi vai zemākajām pārseguma konstrukcijām.

3.2. Aprīkojums

23. Katliekārtas atkarībā no to konstrukcijas un paredzētā lietošanas veida ir apgādātas ar šādu aprīkojumu:

23.1. drošības vārsti, kas aizsargā katliekārtu no spiediena paaugstināšanās virs pieļaujamā spiediena;

23.2. šķidruma līmeņa rādītāji;

23.3. manometri;

23.4. ierīces temperatūras mērīšanai;

23.5. slēgierīces un regulēšanas ierīces;

23.6. drošības ierīces;

23.7. barošanas ierīces;

23.8. šķidruma cirkulācijas un sagatavošanas ierīces.

24. Katliekārtas aizsardzībai no spiediena paaugstināšanās virs pieļaujamā spiediena drīkst lietot šādus drošības vārstus:

24.1. tiešās darbības atsvaru drošības vārstus;

24.2. tiešās darbības atsperes drošības vārstus;

24.3. impulsa tipa drošības vārstus, kas komplektēti kopā ar galveno drošības vārstu, tiešās darbības impulsa vārstiem, atmosfēras tipa izplešanās trauku un membrānas tipa izplešanās trauku;

24.4. citus vārstus, kurus šim nolūkam uzstādījis katliekārtas ražotājs.

25. Drošības vārstus visā to lietošanas laikā nodrošina ar pietiekamu caurlaides spēju tā, lai spiediens ilgstoši nepārsniegtu maksimāli pieļaujamo spiedienu. Ja to paredz katliekārtas lietošanas instrukcija, pieļaujama īslaicīga